

Spoločný program rozvoja Horného Liptova do roku 2022, časť Vyšná Boca

Strana 1

Štruktúra dokumentu Spoločný program rozvoja obcí Horného Liptova do roku 2022:

Úvod: ako sme spoločne programovali

Analytická časť regiónu Horný Liptov

Vízia: Horný Liptov 2022

Stratégia pre dosiahnutie vízie Horného Liptova: strategický a špecifické ciele

Programová časť: návrhy opatrení a aktivít na dosiahnutie cieľov, výber monitorovacích ukazovateľov v 25 obciach Horného Liptova a pre spoločnú regionálnu časť

Realizačná časť: organizačné a komunikačné aspekty, systém monitorovania a hodnotenia, akčný plán 2015 – 2016 (región Horného Liptova)

Finančná časť: indikatívny finančný plán a prehľad potenciálnych zdrojov pre viaczdrojové financovanie (región Horného Liptova)

Obsah predkladaného dokumentu:

1. Vyšná Boca: minulosť a súčasnosť
2. Vízia: Vyšná Boca v roku 2022
3. Stratégia pre dosiahnutie vízie
4. Ciele a opatrenia podporujúce stratégiu
5. Členovia pracovnej skupiny Vyšná Boca
6. Prílohy
  - Príloha č. 1: Formulár opatrení špecifického cieľa 1 pre obec Vyšná Boca
  - Príloha č. 2: Formulár opatrení špecifického cieľa 2 pre obec Vyšná Boca
  - Príloha č. 3: Formulár opatrení špecifického cieľa 3 pre obec Vyšná Boca
  - Príloha č. 4: Formulár opatrení špecifického cieľa 4 pre obec Vyšná Boca
  - Príloha č. 5: SWOT analýza Vyšná Boca
  - Príloha č. 6: Prehľad spoločných cieľov, opatrení a aktivít pre Horný Liptov
  - Príloha č. 7: Spoločný súbor monitorovacích ukazovateľov pre Horný Liptov
  - Príloha č. 8: Formulár opatrení špecifického cieľa 1 pre Horný Liptov
  - Príloha č. 9: Formulár opatrení špecifického cieľa 2 pre Horný Liptov
  - Príloha č. 10: Formulár opatrení špecifického cieľa 3 pre Horný Liptov
  - Príloha č. 11: Formulár opatrení špecifického cieľa 4 pre Horný Liptov
  - Príloha č. 12: Možnosti financovania zámerov z verejných zdrojov

Materiál na prerokovanie obecným zastupiteľstvom 26. 11. 2015
Spracovateľ: Miestna akčná skupina Horný Liptov v spolupráci s pracovnou skupinou
Vyšná Boca

1. Vyšná Boca: minulosť a súčasnosť

Malá, pôvodne banícka obec (950 m) na konci Bocianskej doliny pod Čertovicou a Rovnou hoľou. Leží v ochrannom pásme Národného parku Nízke Tatry a je výborným východiskom na túry do Ďumbierskych a Kráľovohorských Tatier. Oblasť začali osídľovať baníci v polovici 16. storočia. Na veľkom zvone vo veži kostola vo Vyšnej Boci je vyznačený rok 1584 ako rok uliatia zvona. Dolovalo sa tu zlato, antimón a železo. Stopy po ťažbe železa nájdeme aj v nadmorskej výške takmer 2000 m. Pod Bocianskym sedlom je viditeľná cesta, po ktorej sa zväžala táto surovina. Banícku minulosť pripomína reťazová zástavba v údolí s veľkými baníckymi domami s pavlačami, ktoré sa dnes menia na rekreačné chaty. Expozícia baníckeho a dobytkárskeho domu je zameraná na priblíženie baníckej minulosti a života ľudí. Zaujímavosťou je lúčne hospodárenie, ktoré si obec každoročne pripomína akciou Viazanie bockého batoha. Zachovalo sa pôvodné nárečie, pomenovania domov a chotárske názvy, ale aj stravovanie a chov oviec.

Na Boci boli remeslá ako: tesár, kolár, debnár, stolár, mlynár, mäsiar, obuvník, krčmár a iné. Ženy sa venovali tiež tkaniu. Pred vojnou tu pôsobil majster tkáč Bedřich Fišer, ktorý pochádzal z českého pohraničia. Ženy si v štátnej tkáčovni zarobili, aj sa všeličomu priučili. Tkalo sa plátno, súkno a koberce. Súkno sa plstilo v stupách, ktoré boli pri mlyne. Biele súkno bolo určené pre pastierov, čierne zasa pre mešťanov z Hýb a pre ľudí z Boce. Biele súkno čiernym zatkávané bolo určené na kapce pre všedný deň. V bocianskom chotári nikdy neboli veľké role, preto poľnohospodárstvo nemalo taký rozmer ako v susedných obciach. Na živobytie si ľudia zarábali v baniach, spracovaním dreva a pastierstvom. V čase, keď muži pracovali (často chodili i na týždňovky), ženy zastali aj svoju aj mužskú robotu. Chodili na zelinu, kosili, kopali, hrabali seno. Ženy sa silou a rozumom vyrovnávali mužom, čo sa prejavilo v hrdosti, sebestačnosti i pri výchove detí. Napriek ťažkému a zložitému životu boli bohabojní, vedeli sa tešiť z maličkostí, vážiť si jeden druhého a pomáhať si v práci a nešťastí. O čo mali menej hmotných statkov, o to boli bohatší duchom.

Obyvatelia sú prevažne evanjelického vierovyznania. V obci je klasicistický kostol z roku 1785 postavený ako tolerančný na mieste staršieho chrámu. Významnými osobnosťami Vyšnej Boce sú kňaz, jazykovedec, pedagóg a spisovateľ Pavol Doležal, kňaz a národný

Spoločný program rozvoja Horného Liptova do roku 2022, časť Vyšná Boca

Strana 3

buditeľ Ján Lajčiak, Ján Dubíny, Július Filo, Ján Buoc, Prof. Branislav Lichardus, Prof. Ján Botík.

Vyšná Boca je oázou pokoja a ticha s vynikajúcimi možnosťami rekreačnej, vysokohorskej turistiky a cykloturistiky. V zime sú tu možnosti zjazdového aj bežeckého lyžovania. Zážitok zo zimných športov garantuje umelé zasnežovanie s osvetlením a možnosťou večerného lyžovania v lyžiarskych strediskách Bačova roveň a Čertovica. Obec pravidelne poriada Európsky pohár v zjazdovom lyžovaní, finále seniorského lyžiarskeho pohára na Čertovici, akademické preteky FIS. Spolupracuje s Liptovským múzeom pri organizovaní kultúrnych podujatí.

V obci sa nachádza minerálny prameň Kyselka, vytekajúci z banskej štôlne, s vynikajúcou železitou minerálnou vodou kyslastej chuti.

Obec je členom združenia Miestna akčná skupina Horný Liptov s cieľom systematicky spolupracovať na rozvoji regiónu Horný Liptov.

Vedenie obce sa v súčasnosti sústreďuje na obnovu majetku a rozvoj služieb pre občanov aj návštevníkov. Spomeňme aspoň rekonštrukciu budovy obecného úradu, výstavbu kanalizácie a vodovodu a komplexné riešenie týchto sietí, schválenie územného plánu, úpravu miestnych cintorínov a pomníka padlých, vyriešenie rozvoja lyžiarskych stredísk, úpravu minerálneho prameňa a jeho okolia a mnohé ďalšie. Za všetko hovorí fakt, že účtovná hodnota majetku obce vzrástla v posledných rokoch o viac ako milión eur.

V rokoch 2000 - 2014 v území pôsobilo Občianske združenie Ramža, ktoré zrealizovalo viacero projektov komunitného charakteru ako aj aktivít zameraných na oživenie remesiel. Združovalo obce a podnikateľov obcí v povodí Bocianky a Váhu, ako aj horehronskú obec Bacúch. Názov združenia pochádza z poľany na rozhraní medzi Horehroním a Liptovom, kde bol v minulosti zimný salaš oviec, teraz je tam turistická útulňa.

2. Vyšná Boca v roku 2022

Obec Vyšná Boca vyvážene zabezpečuje podmienky pre harmonický život všetkých kategórií svojich obyvateľov. Je významným strediskom cestovného ruchu. V ostatných 7 rokoch sa v obci výrazne zvýšila kapacita ubytovacích a stravovacích služieb. Okrem aktívneho trávenia voľného času v zimnom období majú návštevníci možnosť využiť množstvo atraktivít cestovného ruchu aj v letnom období. V obci boli vybudované športové ihriská aj zóny

oddychu. Vyšná Boca ohľaduplne využíva a zveľaďuje svoje prírodné bohatstvo a kultúrno-historické hodnoty v prospech ekonomického rozvoja. Účinne využíva priaznivé podmienky pre rozvoj výrobných aj nevýrobných odvetví, pre ktoré má najväčší potenciál – cestovný ruch, lesníctvo a drevovýroba. Spolu s ostatnými obcami regiónu sa úspešne prezentuje na národných aj zahraničných veľtrhoch cestovného ruchu. V obci je vybudovaná funkčná kanalizačná sieť, zrekonštruovaná vodovodná sieť a zmodernizovaná elektrická rozvodná sieť.

3. Stratégia pre dosiahnutie vízie obce

Občania obce a jej predstavitelia sú pripravení naplniť víziu budúcnosti

- sústavnou prácou samosprávy na zlepšovaní kvality života obyvateľov mesta v oblasti služieb a infraštruktúry,
- **vytváraním podmienok pre vznik a udržanie pracovných príležitostí,**
- kladením dôrazu na aktívnu občiansku spoločnosť a spoluprácu,
- ako aj šetrným využívaním prírodných zdrojov a aktívnou ochranou hodnôt územia.

Za prioritu je považovaná oblasť pracovných príležitostí.

4. Ciele a opatrenia podporujúce stratégiu rozvoja obce

V rámci spoločného programového dokumentu Horného Liptova je **strategická časť** pre všetky obce rovnaká. Hierarchicky usporiadaný systém cieľov, opatrení a indikatívnych aktivít (v rámci ktorých sú zatriedené zámery a projekty plánované v obciach) dokumentuje **strom cieľov** platný pre celý región Horného Liptova. Z tejto ponuky si jednotlivé obce vyberajú do svojho programu tie indikatívne aktivity, ktoré sú v súlade so zvolenou stratégiou obce a pripravenými zámermi (projektmi). V prípade, že sa v priebehu realizácie programu rozvoja vyskytnú nové zámery, je možné ich v rámci jeho každoročnej aktualizácie doplniť podľa ponuky zo spoločného stromu cieľov.

Špecifická pre každú obec je **programová časť**, ktorej súčasťou sú **opatrenia** a **aktivity** na dosiahnutie vytýčených cieľov, ako aj súbor vybraných **monitorovacích ukazovateľov výstupu** pre hodnotenie na úrovni aktivít. Ukazovatele **výsledku** a **dopadu** na úrovni hodnotených cieľov (štyri špecifické ciele a jeden strategický cieľ) sú spoločné pre všetky obce regiónu a regionálnu programovú časť.

Prepojenie regiónu a jeho obcí v programovej časti symbolizuje štruktúra formulárov opatrení, do ktorých sme zahrnuli stratégiu regiónu (spoločná vízia, strategický cieľ, špecifické ciele a opatrenia). Kurzívou sú v rámci jednotlivých opatrení nadpísané spoločné indikatívne aktivity, pod ktoré zaradujeme konkrétne projektové zámery obcí. Tento prístup nám umožní systémové monitorovanie a hodnotenie plnenia cieľov na regionálnej úrovni zberom, agregáciou a vyhodnocovaním údajov z jednotlivých obcí.

V **akčnom pláne** sú rozpracované projektové zámery na obdobie dvoch rokov, pričom každý projekt je opatrený informáciami o rokoch plánovanej realizácie, výške potrebných finančných prostriedkov, investorovi a jeho prípadných projektových partneroch, monitorovacích ukazovateľoch výstupu, ich počiatočnom a cieľovom stave a tiež zdroji informácií o týchto ukazovateľoch.

Plán monitorovania a hodnotenia popisuje spôsob zberu údajov na obecnej a regionálnej úrovni a metódy ich vyhodnocovania. Na úrovni opatrení zbierame a hodnotíme zrealizované výstupy aktivít/projektov v jednotlivých obciach. Na úrovni regiónu zbierame a vyhodnocujeme kumulatívne výstupy z obcí a hodnotíme dosiahnuté výsledky a dopady v rámci špecifických cieľov a strategického cieľa.

Finančný plán obsahuje prehľad finančných zdrojov a požiadaviek na ich čerpanie v rámci jednotlivých rokov programu.

5. Členovia pracovnej skupiny Vyšná Boca

- Ľubica Trégerová, starostka.